

A 2025-ös a nagy megvalósulások és új lehetőségek éve lehet a hazai beruházásösztönzésben

Goreczky Péter

Készítette Goreczky Péter, vezető elemző, MKI
2025. január 10.

A 2025-ös a nagy megvalósulások és új lehetőségek éve lehet a hazai beruházásösztönzésben

Magyarország, és vele együtt az Európai Unió térsége gazdasági szempontból egy kihívásokkal teli időszakon megy keresztül. A német ipar gyengélkedik, az EU pedig globális versenytársaihoz képest egyre jobban marad le. Ennek okai között szerepel az elmúlt évek nehéz gazdasági körülményeinek hatásai mint például az ellátási láncok fragmentálódása, a megnövekedett energiaárak, valamint a magas infláció is. Egy EU és Kína között kialakuló kereskedelmi háború veszélye is fenyeget, amely még bonyolultabbá teheti a helyzetet. A magyar EU elnökség fel is ismerte azt, hogy az EU versenyképességét illetően változásokra van szükség annak érdekében, hogy a helyzet javuljon és az EU ne veszítsen globális gazdasági pozícióiból. Magyarország az EU tagállamaként azt is felismerte, hogy az EU-ban és a régióban zajló gazdasági folyamatokat illetően törekednie kell a blokkosodás elkerülésére és minél diverzifikáltabb gazdasági kapcsolatrendszert kell létrehoznia. Ezt célozza többek között a magyar kormány konnektivitási stratégiája is.

Nyitott gazdaságként Magyarország nagy mértékben támaszkodik a beáramló közvetlen külföldi tőkeberuházásokra, amelyek a jelenlegi magyar külpolitika sarokkövének számító gazdasági konnektivitás egyik fő alkotóelemei. Ezért a magyar külgazdasági törekvések szempontjából lényeges röviden számba venni, hogy melyek a globális FDI áramlásokat alakító fő trendek. A határon átnyúló közvetlen tőkebefektetések általánosságban 2010 után nem tudtak visszatérni a pénzügyi válságot megelőző stabil növekedéshez, így az FDI lassuló globalizációját nem az elmúlt évek válságai és geopolitikai feszültségei indították el. A szolgáltatások előretörése és a gyártóprojektek arányának csökkenése szintén régóta tartó folyamat. Ezzel együtt a geopolitikai szempontok egyre nagyobb szerepet játszanak a közvetlen külföldi tőkeberuházásokról hozott vállalati döntésekben. Kormányzati oldalról ez a tendencia a beruházás-ellenőrzési mechanizmusok kiterjesztésében és az állami támogatási programokban mutatkozik meg elsősorban. A megaprojektek számának látványos növekedése az elmúlt két-három évben az energetikai átmenethez, az elektromobilitáshoz, és olyan stratégiai jelentőségűnek ítélt szektorokhoz köthető, mint a félvezetőipar. A válságok és az átalakuló világ gazdasági kapcsolati háló ellenére ugyanakkor

továbbra is a digitalizáció és a fenntarthatóság az a két mozgatórugó, amely a háttérben alapvetően meghatározza, miként alakul a vállalati értékteremtés a jövőben, és ez milyen új beruházásokat tesz szükségessé.

Az elmúlt másfél évben a hazai befektetésösztönzés több olyan eredményt is elért, amelyek a következő időszakban fogják elkezdni kifejteni hatásukat a magyar gazdaságra. 2023-ban a Nemzeti Befektetésösztönzési Ügynökség (HIPA) a teremtett új munkahelyek számát és a beruházási volument tekintve egyaránt rekord évet zárt, az elnyert FDI projektek közül számos nagyberuházás megvalósítási fázisa 2025-ben fut ki, vagyis az új termelőüzemekben a jövő évtől indul be a gyártás, az üzleti egységek ekkortól kapcsolódnak majd be a hazai és a globális gazdaság vérkeringésébe. Várhatóan 2025-ben zárul több, az elektromobilitáshoz köthető hazai megaberuházás, amelyek jelentős hatást fognak gyakorolni a hazai gépjárműiparra, és azon keresztül az egész nemzetgazdaságra.

Az elektromos gépjárműipar egyik globális éllovasa, a kínai BYD 2023-ban jelentette be, hogy több milliárd eurós beruházással Szegeden építi fel első európai üzemét, amely évi háromszázezer autó gyártására lesz képes. Az előzetesen tervezettnél hamarabb, várhatóan már 2025 második felében legurul az első autó a gyártósorról. A magyarországi üzem kulcsfontosságú a cég európai terjeszkedésének szempontjából, és fontos mérföldkő a magyar autóipari beszállítói hátszónak is, hiszen a magyar kis- és középvállalkozásoknak az elektromos járműiparban is lehetőségek nyílnak egy világcéggel való együttműködésére. Szintén 2025-ben tervezi a sorozatgyártás megkezdését a BMW debreceni iFactory-ja, a vállalat több mint 2 milliárd euróból alakítja ki telephelyét, ahol 2025-től kizárólag tisztán elektromos meghajtású járműveket gyártanak majd, 150.000 darabos éves kapacitással. Az olyan OEM-ek megtelepedése, mint a BYD vagy BMW egy egész gyártási klaszter kialakulását indítja el az által, hogy a cégek beszállítóit is az újonnan épülő gyáregység közelébe vonzza, ami további FDI beáramlást generál. Jó példa erre a kerékösszeszerelésre és szekventálásra szakosodott német Schedl 101 millió eurós beruházása, amely új gyártó üzemeket nyit Debrecenben és Kecskeméten. A debreceni projekt keretében gyártó és logisztikai csarnok épül a BMW iFactoryjának közvetlen közelében, a kecskeméti létesítmény pedig hasonló funkcióval ellátott épületegyüttesnek ad majd otthont közvetlenül a Mercedes-Benz telephelye mellett. A zöldmezős beruházás 160 munkahelyet teremt. A tömegtermelés megkezdésének tervezett időpontja mindkét telephelyen 2025 második negyedéve.

Szintén 2025-ben indul be a termelés a világ legnagyobb elektromos járműakkumulátor-gyártója, a kínai CATL 7,34 milliárd euróból épülő debreceni gyárában, amely a cég második európai termelőegysége lesz. Az üzem várhatóan a jövő év második felében kezdi meg működését, évi 40 GWh kapacitással, amelyet később 100 GWh-ra bővítenének. A projekt munkahelyteremtő hatása jelentős, az üzem 2 000 – 3 000 dolgozót foglalkoztat majd. A kínai cég döntésében minden bizonnyal szerepet játszott az olyan kiemelt partnereinek a földrajzi közelsége, mint a Mercedes-Benz, a BMW vagy a Volkswagen. Az autóipari beszállítói ökoszisztémából érdemes még kiemelni a szintén kínai Sunwoda projektjét. A Sunwoda a világ tíz legnagyobb akkumulátorgyártójának egyike, amely az európai piacra belépve Nyíregyházán hozza létre első üzemét a kontinensen. A hírek szerint a kezdeti, 245 millió euró értékű beruházás közép- és hosszútávon 1,5 milliárd eurós volument is elérheti. A vállalat 2025 legvégén kezdheti meg magyarországi termelési tevékenységét. Az európai elektromos gépkocsi piacon keresleti problémák vannak, aminek következtében például a Volvo és a Mercedes-Benz is visszakozott ambiciózus elektromobilitási céljaitól, az átállás lassulása pedig hatással lehet a magyarországi akkumulátorgyárak teljesítményére is. Ezzel együtt valószínűtlen, hogy az iparág hátraarcot csináljon, továbbra is fennáll a széles körű konszenzus, hogy az éghajlatváltozás mérséklése érdekében csökkenteni kell a fosszilis üzemanyagok arányát a személyszállításban. Vagyis az irány nem változik, a vártnál döcögősebb átálláshoz pedig szükség lesz az európai – és így a hazai – akkumulátorgyárak termelésére.

A Covid-19 járvány nyomán kialakuló válság és az elmúlt évek geopolitikai feszültségei felerősítették az igényt az egyes országokban a fenntarthatóbb, válságállóbb FDI állomány elérésére. A nemzetgazdaságoknak olyan termelésre és munkahelyekre van szüksége, amelyek a globális gazdaság turbulenciáival szemben is ellenállóbbak, ebben pedig nagy szerepe van a beáramló FDI összetételének, ágazati megoszlásának. A diverzifikáció ebben az esetben is nagyobb ellenállóképességet jelent, ezért a látványos autóipari projekteken túl fontos szerepe van az egyéb szektorokban megvalósuló FDI projekteknek is. A 2025-ben lezáruló beruházások közül ide sorolható a francia tulajdonban álló Alstom fejlesztése, melynek során a cég jelentősen bővíti gyártókapacitását mátranováki telephelyén, ahol vasúti forgóvázkeretek készülnek. A svájci tulajdonban álló Nestlé pedig 55 milliárd forint értékű kapacitásbővítő beruházást hajt végre hobbieledelel-gyártó üzemében Bükön. A fejlesztés nyomán 130 új munkahely jön létre, a kibocsátás pedig 2025-re éri el a tervezett évi 500 ezer tonnát. A projekttel egy 2020-ban kezdett beruházási folyamat zárul, amelynek keretében a vállalat összesen 300 milliárd forintot fordított különböző

fejlesztésekre. Szintén beruházás zajlik a Coca Cola dunaharasztiiban levő üzemében, melynek keretében a cég 2025 végéig 30 milliárd forintot fektet be, aminek eredményeképpen a magyarországi üzem válhat a vállalat legjelentősebb gyártóközpontjává a régióban. Ugyancsak 2025-ben zárul a tervek szerint a dán Lego bővítő beruházása a cég nyíregyházi telephelyén, a 138 millió euró értékű fejlesztésnek köszönhetően 30.000 négyzetméterrel nő a teljes működési alapterület, és 300 új munkahely jön létre.

Visszatérve a globális FDI áramlásokban megfigyelhető trendekre, a fenntarthatóság és a digitalizáció mentén zajló átalakulás új iparági szegmenseket hív életre, új FDI projektekkel. A robbanásszerűen fejlődő új ipari tevékenységek jó példája az elektromos gépjárművekben használt akkumulátorok újrahasznosítása, amely iparágban 2021-ben csaknem tízszer annyi közvetlen külföldi tőkeberuházást jelentettek be, mint egy évvel korábban. A folyamat Magyarország számára is új lehetőségeket hozhat, például a kínai CATL tervei között szerepel egy európai akkumulátor újra hasznosító központ létrehozása, a lehetséges helyszínről pedig – legalábbis a Bloomberg információi szerint - Magyarországgal is egyeztetnek a vállalat vezetői. A fenntarthatóság, mint FDI projekteket formáló tényező ugyanakkor nem csak abban nyilvánul meg, hogy a megújuló energiatermelésbe, vagy az elektromobilitásba több beruházás érkezik. A fenntarthatósági szempontokat más szektorok vállalatai is egyre inkább figyelembe veszik a beruházási helyszín kiválasztásakor, az ezt támogató jogszabályi háttér, környezet és infrastruktúra megléte vagy hiánya egyre jobban befolyásolni fogja egy adott ország vagy régió versenyképességét.

Szintén új lehetőségeket hozhat a hazai befektetésösztönzés számára, hogy a 2000-es évek közepétől megfigyelhető a szolgáltatások növekvő súlya az összes zöldmezős külföldi tőkeberuházáson belül. A gyártás lassuló globalizációja miatt hazánkban lehetősége lesz a termeléshez kapcsolódó szolgáltatási tevékenységek bevonására is. Ezt segítheti, hogy a multinacionális vállalatok a kevésbé összetett értékláncok felé mozdulnak el, vagyis egy már bevált termelési helyszín esélyei növekednek, hogy a cégek kapcsolódó szolgáltatást, vagy K+F tevékenységet is oda telepítsenek. A 2025-ben kifutó FDI projektek eredményeként beindul gyártási tevékenység tehát középtávon szolgáltatási, illetve K+F beruházásokat is generálhat. Ez a lehetőség azonban csak akkor használható ki, ha az alapok rendben vannak, vagyis, ha az ország megfelelő egyetemi háttérrel, szakember utánpótlással és infrastruktúrával tudja fogadni a külföldi működőtőkét. Végezetül pedig az FDI beáramlás további földrajzi diverzifikációját teszi lehetővé az

új forrás országok megjelenése. 2022 óta India például egyre fontosabb forrása világszinten a zöldmezős beruházásoknak, az idei harmadik negyedévben rekordot jelentő 195 új projektet jelentettek be indiai vállalatok. Az ország ezzel az ötödik legfontosabb FDI forrás volt a 2024 júliusától szeptemberéig terjedő időszakban, megelőzve Kínát. Magyarország szempontjából a folyamat azért is figyelemre méltó, mivel hazánknak egy olyan FDI kapcsolati háló kialakítására érdemes törekednie, ami geopolitikai szempontból is ellenálló és kiegyensúlyozott. Ez a cél leginkább kettős diverzifikáció révén érhető el. A nyugati tőkétől való függést csökkentik a keletről érkező beruházások, a növekvő geopolitikai feszültség miatt ugyanakkor a kínai FDI mellett felértékelődik a Nyugattal is jó viszonyra törekvő keleti országokból, például Indiából érkező működőtőke is.